

■ Civil Negyed

Szín és más - kábé ennyi

Becsülöm a próbálkozásukat, kábé ennyi – valahogy így és ennyiben foglalták össze többen kritikájukat a fővárosiak „Szín és más” című előadása után. Az alig több mint egyórás produkció nem volt beszédtema, nem folyt róla vita a kerek műanyag asztal körül. Nem gerjesztette és nem indította be az embereket. Kijöttek a sötét színházteremből, kicsit pislogtak, aztán sört, szén-savas mangót meg n- és k.frocscsöt rendeltek a pultnál, és leültek, és másról beszéltek.

Hogy miért nem hatott a Férfi-Nő viszonyát boncolgató és bemutató színházi darab? Mert mondanivalójában már ismert volt. Semmi újat, semmi meglepőt nem hozott e témában, semmi olyat, amit ne tudnának már egymásról a két nem képviselői. Előre

lehetett sejteni, hogy mi fog történni a masszív felépített színpadon. Akár sötét volt, akár világos, akár szólt a zene, akár nem, tudtuk mi, ki és hol jön, és mit fog csinálni. Tudtuk, hogy a dinamikus részeket felváltják majd a statikus képek, és hogy a Férfi egyben Nő is, és vissza. Igazából a finom, árnyalt szerepcsere mozgathatta volna a darabot, de, sajna, ez nem jött le a színpadról. Helyette az éles váltásokra, törésekre fektették a hangsúlyt, az pedig olyan művinek tűnt. A különböző fényekkel és zenei betétekkel operáló mozgásszínházi darab látványos volt ugyan, de élettelen. Éppen az hiányzott belőle, ami a Férfi-Nő viszony titkát adja, s amiről mi magunk sem tudjuk, hogy mi, csak érezzük egy pillantásban, egy érintésben, egy

szuszogásban, látjuk egy ajakban, egy térdben, egy nevetésben. Mert beszélni nem tudunk róla. Ha igen, akkor az már nem az a varázslatos titok.

A két főszereplő mindent bemutatott a deszkán és a kellékeken, a rácson, a bőrröndön és a széken, amit csak két mozgásszínházi megmutathat a tudásából – elismerés érte. Összeszokottságuk szembeötlő. Voltak olyan pillanatok, amikor azt hittem, hogy na, most beindulnak, s meg sem állnak a titok kapujáig. Aztán megálltak, sötét lett, megtört a lendületük, és következett egy újabb epizód a viszonyból. Minden kezdődött előlről. A kompozíciós részek egyre gyengültek az idő előrehaladtával. A vége felé pedig teljesen ellaposodott és unalmasá vált a darab.

Sz. C. Sz.

■ **Wendler Attiláról** azt híhténk, a szegedi operatársulathoz szerződött, olyan gyakran szerepel itteni produkciókban. Ezen a héten az Otello Roderigóját éneklte a szabadtérin, nemrég Alvaróként hallhattuk Pál Tamás dirigálásával A végzet hatalma koncertszerű előadásán. Az elmúlt évadban először Edgart énekelte a Lammermoori Lucia, majd Nanni Lascát a La Lupa premierjén.

– Kalandos volt az a tíz év, amit a pályán töltöttem. 1981-ben jelentkeztem először a Zeneakadémiára, de sem akkor, sem a következő években nem vettek fel. Évekig a Honvéd Művészegyetesben énekeltem. Első tanárom, Bikkfalvy Júlia ajánlatára 1984-ben meghallgatott a Pécsi Nemzeti Színház két zenei vezetője, Breitner Tamás és Marczis Demeter, akik nyomban szerződtek. A Varázsfuvola Taminójaként debütáltam. 1987-ben lettem az Operaház tagja, első szerepem Don Ramiro volt a Békés András rendezte Hamupipókében. A következő évben Britten Albert Herringjének címszerepét alakítottam, amiről a külföldi kritika is elismerően írt. A pályám szempontjából mégis sok hátrányt jelentett ez a szerep, mert Pesten azóta sem tudtam ebből a skatulyából kitörni. A szegedieknek köszönhetem, hogy élénkelhettem fontos lírai spinto szerepeket, és így töretlenül épülhet a pályám.

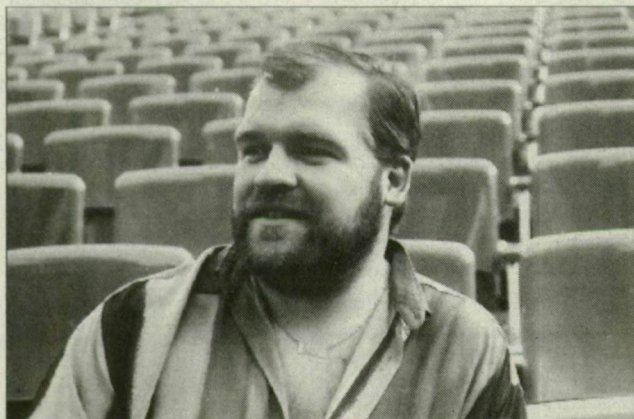
■ **Milyen visszhangja van Pesten a szegedi szerepléseknek?**

– Nem tartják számon. Az Operaház vezetői nem nézték

■ A szegedi nyár albuma

„Már hermafroditát is játszottam”

– meséli Wendler Attila

Szeretlek várom Önöket a Dóm-téri bemutathatóságomra, és remélem ősszel újra találkozhatok a negyedi műhely előadásain!

Wendler Attila

meg Galgóczy Judit legutóbbi rendezéseit, az Oedipus Rexet és a La Lupát sem. Pedig szakmailag jelentős bemutatók voltak. Azokat a lehetőségeket, amelyeket egy harmincöt éves énekesnek meg kellene kapnia, nem kapom meg az Operaházban. Pedig ha Szegeden el tudok énekelni egy szerepet, akkor az a kiscsival nehezebb operaházi színpadon sem jelenthet problémát.

■ **Érdekes, hogy tenorista**

léte mire mély a beszédhangja...

– Egyszer Gregor Jóskaival voltam valahol, amikor megkérdezték: „Te vagy a Gregor Jóska öccse? Belőled is baszus lesz?” Nem tulajdonítottam jelentőséget a mély beszédhangnak, nem fáraszt, sőt kényelmes és pihentető. Amikor 1984-ben utoljára jelentkeztem a Zeneakadémiára, találkoztam az ott tanító Simándy Józseffel, aki magas

■ Figura Stúdiószínház

Szép Magyar Komédia - és komédiaajátszás

Szép Magyar Komédia, vagy inkább szép magyar mese a komédiaajátszásról, a szerelem egyetlen nagyságáról és számtalan hívságáról, s egy Balassi Bálint nevezetű talentumos férfiú tollából származó, alighogy el nem felejtett darab új színpadi életéről – ez volt, amit a gyergyószentmiklósi Figura Stúdiószínház révén Barabás Olga rendezése szép szövevény játékba foglalt. Az előadás jótékonyan különbözött a fesztivál egynemű, a nyelvvel csak mint hangeffektussal törődő bemutatójától; szabatos, árnyaltan felépített színpadi világba vonta be nézőjét. Balassi töredékes, jórészt másodlagos forrásokból ismert szövegéből a mai fülnek is érzékletes változatot sikerült felújítani ehhez, amely, ha nem is hordozza a régi nyelv valamennyi színét, azért fordulataiban mégis jelzi, sőt, a színpadi mozgásjáték révén ki is hangsúlyozza, a nyelv múlt-ízeit. Az előadásnak is múlt-íze van, bár ez a múlt nem történelmi (helyesen), hanem színpadi, mert a meséhez a múlt illik leginkább.

A komédia a legkevésbé sem bonyolult; ötletes, könnyű játék, semmi köze hozzá a súlyos értelemnek, amely meghatározási vágyában úgynevezett igazságokat teremt a nyelv által. Költői szövegéből könnyedén kioldódik a játék. A játék kerete is egyszerű, akár csak a nyersanyagok jelmezek és díszletek, amelyek finoman, minden külön szimbolizálgatás nélkül jelzik a mese színét és anyagát. A komédia-szereplők árnyjátékából elevenednek meg, s valahányszor leállnak, ami-

Nedves, dohos pincék talajszint alatti létesítmények garantált vízszigetelési eljárása az **ETISOL**.
Érd.: 62/483-522

hangon odaszólt nekem: „Ficskám, próbáljon meg itt fenn beszélni, mint a tenoristák!” Magamban jót mulattam ezen, mert ez a fajta beszéd tölem távol áll. Kicsit mesterkéltem. Az, hogy milyen énekhangot képes a torok kiadni, nagyrészt technika kérdése.

■ **A Lupában fedeztem fel, hogy nemcsak énekelni tud, hanem egészen jól játszik...**

– Az Albert Herring kapcsán is megjegyezték: Lám-lám lépni is tud, és még a kezét is fel tudja emelni. Még Péccsett mutatunk be egy triviális Offenbach-örületet, amelyben a hermafrodita Hermozát játszottam. Tornacipőben, szoknyában és copffal szaladgáltam a színpadon, remek színészi feladat volt.

■ **A szabadtéri után jöhet a nyári pihenés?**

– Nyaralásra nem sok időm marad, mert Pál Tamással és a Salieri Kamarazenekarral rövidesen próbálni kezdjük Haydn Aki hűtlen pórul jár című operáját, amivel Franciaországba megyünk vendégszerepelni.

■ **A következő évadban is hallhatjuk a szegedi színházban?**

– Az őszi Carmen-előadásokon Don Josét énekelem, februárban pedig Pinkertont a Pillangókisasszonyban. Az évad végén újra elővesszük az idén márciusban bemutatott Tutino-operát, a La Lupát. Nagyon megtisztelő volt Molnár László operaigazgató felkérése, hogy az áprilisi operafesztiválon énekeljem el Don Josét a szegedi társulattal. Ezért válasszotam a péntek esti operagálára is a Carmenből a Virág-áriát.

Hollósi Zsolt

Fotó: Révész Róbert

kor Prologus, a bölcs komédia-szerző közbeszól. Egyszerű ötlet, de szép ívben teljesedik ki az utolsó jelenetig.

Amikor: a sok komikus félreértés eloszlik, akár a kicsattanó öröme is lehetne ez a perc: s mi van? – tanácstalanság, szomorú tanácstalanság; íme, megtaláltuk őt, elszólt a vágyak színes, indulatos világa, itt van ő, itt van Tyrsisünk és Angelicánk, sem egyiknek bújában nincs miért megölnie magát, sem másoknak megtartoztatnia ébredő szerelmét; elszólt a gyötrelmes világa, de vele a reményeké is: a művészeté, ez a szivárványos, félrevezető, délibábos burok, amely körbevette az egymást kereső szerelmesek színpadát. Ez a legszomorúbb pillanat: a színházi idő letelik a színházi térben. Az elmúlás leparlata, mely váratlan és a komédiában

csöndes szomorúsággal lép meg. A Szép Magyar Komédia előadásának nagy pillanata ez: a keretbe zárt zenélő játék felhúzott rugója lejár, érzelmestréfás barokk figurái lelassulnak, még egy-egy halk, alig látható mozdulatot küldenek a néző felé, és szomorúan megállnak; hogy ez a végső lelassulás a komédia-szerző Balassi tüneményes magyar nyelve után azt a szívszorító érzést is felkeltse, amit a Szép Magyar Comedia töredékesen fennmaradt szövegének hiátusai váltanak ki, s amit se performans, se alternatív kísérlet, semmiféle heppiség meg nem jeleníthet – egyedül ezek, a nyelv idejének távolából előfutó, komédiázó, majd lelassuló színpadi figurák.

Panek Sándor

„Élő skanzen” Ópusztaszeren

Mint megtudtuk, az Alföldön eddig hasonló próbálkozás még nem történt, és az ország más részén (pl. Regölyben, ahol Szabó Géza, a szekszárdi múzeum régészének vezetésével bronzolvasztó kemencét rekonstruáltak) is csak elvétve akad ilyen próbálkozásra példa. A kemencerekonstrukció hiteles ásatási adatokon nyugvó alaprajz és méretezés alapján készült el, figyelembe véve a terület földtani viszonyait. Mint ahogy Ormándy János, a múzeum régésze elmondta, sajnos nem teljes egészében sikerült befejezni, hiszen az anyagi keretek kimerültek, így a hiányzó kb. 250 kéve nádat már nem sikerült beszerezni. A kemence fölé épített féltetőt ezért nem fedték be. Félő, hogy a sok munka, mely már eddig is a rekonstrukcióban rejlik, az őszi esőzések miatt esetleg kárba vész.

■ **Megtudhatnánk egy pár szót a táborról?**

– A tábor a kemencerekonstrukció munkálatait mellett más érdekességet is tartalmazott a résztvevők számára, hiszen volt itt nemezkesztés, korongolás (eredeti népvándorlás- és Árpád-kori formák alapján), lovasjász bemutató, lovaglás, tarsoly- és tarsolylemez készítés, szövés, szalmakötés, fafaragás és még hadd ne soroljam, mi minden.

Sajnos, az idő az anyagi keretek miatt igen szűkre szabott volt, hiszen a rendelkezésre álló egy hét alatt a résztvevők ki sem tudták mindent próbálni. Jövőre, ha ismét megrendezésre kerül a tábor, mindenképpen hosszabb időintervallumban szándékozzuk megtartani, s reméljük, támogatóink is nagyobb számban lesznek, mint az idén.

Különös kísérletnek lehetünk a közelmúltban tanúi Ópusztaszeren. Nyári tábor keretein belül (melyen középiskolás és egyetemista korosztály vett részt) kísérleti régészeti munkavégzés folyt. A résztvevők egy Árpád-kori kenyérsütő kemence rekonstrukciós munkálatait végezték el a Móra Ferenc Múzeum egyik régésze vezetésével, a múzeum restaurátorai és régészhallgatói közreműködésével.

■ **Úgy hallottam, hogy ez a rekonstrukciós munka bevezetője egy nagyobb szabású kiállításnak. Ismertető pár szóban?**

– Valóban, a területre, a Világkiállítás időszakára egy nagyszabású kiállítás tervét vázoltuk fel, melynek ügye pillanatnyilag a megyei közgyűlés előtt van. A kiállítás a neolitikumtól az Árpád-korig településleteken keresztül életmódrekonstrukcióval szándékozik bemutatni a látogatóknak mindazt, amit a múzeum helyhiány miatt nem tud felvállalni. Egyfajta „élő skanzenként” lehetne leginkább elképzelni.

■ **Gondolom, ehhez elég sok pénzre lenne szükség.**

– Igen, a dolog kulcsa, hogy az alapítványi formában elképzelt kiállításához összegyűljön a megfelelő mennyiségű pénz. A kezdeti lépéseket megtettük erre. Biztató jelek vannak az anyagi forrásokkal kapcsolatban, de természetesen mindenemű támogatás jól jön, és szívesen fogadjuk.

O. P.